N 60

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 20 Maja v. s. 1821 roku.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 25 maja.

W. Xiążę następca meklemburgsko-szweryński, zwiedził temi dniami wszystkie rzeczy, godne widzenia w tuteyszey stolicy, a mianowicie zakłady woyskowe, i raczył przyjąć obiady u JO. Xięcia Namiestnika, tudzież u JW. Senatora Państwa rossyyskiego Nowosilcowa, i u JW. Brońca W. Marszałka.

Onegday w teatrze narodowym, po znaney operze *Opera włoska w podroży*, wystawiono nowy balet układu JP. Tiery, baletmistrza tuteyszego, pod tytułem: *Karnawał Wenecki*, który oryginalnością swoją, i dobrem wystawieniem, bardzo widzów zabawił. (z *Korr. warsz.*)

AUSTRYA.

(*z Gaz. Oesterr. Beob.*) *Wiedeń, dnia 16 maja.* Nayjaśnieyszy Cesarz Jegomość Rossyyski wyjechał z *Laybach* dnia 13 t. m. o godzinie 6 zrana, i udał się w podróż na *Budę* i *Warszawę* do *St. Petersburga.*

ANGLIA.

(*z Gaz. Warsz.*) *Londyn, dnia 5 maja.* Utrzymanie woyska naszego kosztowało w roku zeszłym 9 milionów 500,216 funtów szterlingów (380 milionów 8,640 zł. pol.) Tegoroczne zaś wydatki są mnieysze o 163,498 f. s. (6,539,720 zł. pol.) Cała zbroyna siła angielska składała się w roku 1792 z 74,231 ludzi, a teraz wynosi blizko 250,000.

Xiążę Madagaskarski *Ratofe* i sekretarz jego byli onegday na pokojach u Króla naszego, w stroju wschodnim, bez pończoch i w sandałach, zamiast trzewików. Oba mieli płaszcze.

Tuteysze towarzystwo biblijne angielskie i zagraniczne odprawiło d. 2 b. m. roczne posiedzenie. Sekretarz zdał sprawę o postępie działań jego we wszystkich częściach świata. Towarzystwo zebrało w roku zeszłym składki 80,154 funtów szterlingów, a wydało 75,000 funtów szterlingów, z których 26,720 obrócono na biblie.

O powstaniu greków w Turcyi tak pisze tuteysza gazeta *Breth Press*: „Woyna, która wybuchnęła w Turcyi, nie jest woyną rewolucyyną części ludu przeciw rządowi, ale woyną narodową między dwoma odmiennemi ludźmi. Grecy nie chcą zmienić kształtu rządu ottomańskiego; ale chcą zjednać niepodległość prowincyom greckim, a to przedsięwzięcie obchodzi wszystkich mieszkańców."

Jeśli (pisze gazeta *Times*) rewolucya grecka, bez wdania się obcego, pomyślny weźmie skutek, w tym razie nowe mocarstwo chrześcijańskie powstanie w Europie, na mieyscu dawnego państwa tureckiego, a przez to żaden z innych dworów europeyskich nie będzie, ani większym, ani potężnieyszym. Nowe mocarstwo zajęłoby tylko mieysce Turcyi, i weszłoby w te same stosunki z innemi krajami, w jakich dziś Turcya zostaje. Nazwisko tylko byłoby odmienionem."

Na sessyi *izby niższey* d. 2 b. m. uchwalono żądane przez ministrów dodatkowe fundusze na woysko. Wniosek Pana *Hume* względem zmnieyszenia tych wydatków odrzucono.

Gdy dnia 4 b. m. margrabia *Londonderry* (Lord *Castlereagh*) wniosł, aby izba zamienła się w wydział, Pan *Huthinson* czynił uwagi o wypadkach europeyskich, twierdząc, iż dobro i wolność Anglii obchodzą. Nad wszelkie spodziewanie żądał, aby woysko powiększono, nie zaś zmnieyszono. Ministrowie (rzekł) nie raz zapewniali, iż Rossya i Austrya nie mają na celu powiększenie krajów swoich, lecz tylko ich zabezpieczenie; poźniey jednak stan rzeczy w Europie bardzo się odmienił. Woysko austryackie zajęło bez odporu królestwo Neapolitańskie i Piemont; Grecya powstała; Hiszpanija uzbraja się, chociaż w lutym była jeszcze spokoyną. Z powodu rozruchów, rząd tameczny musiał ustanowić sądy woyskowe. Wypada nam oświadczyć, iż gotowi jesteśmy działać zaczepnie i odpornie, i że gdyby jaki krok przeciwko Hiszpanii uczyniono, damy jey pomoc, a wypowiemy woynę Francyi, jeśliby choć jednemu żołnierzowi dozwoliła przeyścia przez swóy kray do Hiszpanii. Prawda, iż woyna jest wielkiém nieszczęściem, lecz konieczném, gdy idzie o własne bezpieczeństwo. Radzę, aby izba zamieniła się w wydział do rozważenia stanu narodu, w miarę związków jego z obecnemi wypadkami europeyskiemi.

Margrabia *Londonderry* krótko odpowiedział: Dziwię się (rzekł) wnioskowi szanownego członka: sądziłem bowiem, iż będzie żądał zmnieyszenia wydatków, a chce ich powiększenia, radząc woynę i weyście w przymierza. Niech mi daruje, iż wniosku jego przyjąć nie mogę, i nie przytaczam obszernie powodów moich w tey mierze. Na obronę rządu powiem: iż w postępowaniu sprzymierzonych Monarchów nic takiego nie ma, coby wzbudzało podeyrzenie. Oświadczam wyraźnie, iż woysko rossyyskie ruszyło w drogę jedynie na żądanie Cesarza austryackiego i Króla sardyńskiego, ale nie ma wcale zamiaru ciągnienia do Hiszpanii. (Wiadomo, iż woysko to odebrało poźniey przeciwny rozkaz.)

KRÓLESTWO OBOJEY SYCYLII.

(*z Gaz. Oesterr. Beob.*) Podług naynowszych wiadomości z *Neapolu* pod dniem 1 maja, w stolicy tey i po prowincyach uwięziono znowu wiele osób, między któremi znaydują się: deputowany *Poerio*, półkownik *Costa* i kapitan *Gaston*. Dawniey już uwięziono jenerała *Pedrinelli*. Kilku ludzi, którzy z zawieszonemi na piersiach zna-

kami sekty karbonarów publicznie się przechadzali, ćwiczeni zostali rózgami u pręgierza.

Wszyscy xięgarze w *Neapolu* otrzymali rozkaz, podać do dyrekcyi policyi dokładną wiadomość, jakie xiążki znaydują się w ich składach.

Jenerałowie *Carascosa*, *Filangieri*, *Pignatelli-Strongoli*, *Ambrosio* i *Arcovito* otrzymali uwolnienie ze służby.

Hiszpanija.

(*z Korr. warsz.*) *Madryt, dnia 27 kwietnia.* Na sessyi dnia 23 b. m. P. Bernaben wprowadził projekt ustawy w 6 artykułach przeciw biskupom, nieprzyjaciołom systematu konstytucyynego, których już z biskupich stolic oddalono, lub jeszcze oddalą. Artykuły te obeymują co następuje: Rząd uwiadomi papieża o smutnym stanie niektórych kościołow hiszpańskich z przyczyny oddalenia z kraju ich pasterzów, do czego władza świecka znagloną była dla ich ukarania, za nieposłuszeństwo prawom i systematowi konstytucyynemu, przyjętemu przez Króla i narod, których zaufanie sprawowaniem się swojém utracili. Tenże rząd wystawi papieżowi duchowne klęski, jakieby wynikły dla tych kościołow przez pozbawienie ich pasterzów, i jakby też klęski powiększyły się z uszczerbkiem spokoyności publiczney, gdyby dawni biskupi byli przywróceni; i żeby papież wezwał ich do zrzeczenia się piastowanych przez nich godności z przyczyny, że owieczkom swoim nie mogą bydz użyteczni ani w rzeczach duchownych, ani w świeckich. Ażeby Papież upomniał innych także biskupów, którzy nieprzywiązaniem do systematu konstytucyynego, lub czynionemi przeszkodami rozporządzeniom władzy prawodawczey, całe znaczenie w publiczney opinii utracili, i zniszczyli należące się uszanowanie świętemu ich powołaniu i urzędowaniu, żeby także zrzekli się godności swoich. Jak tylko zaś zrzeką się, rząd zapewni im pensyą dostateczną. Gdyby zrzec się nie chcieli, rząd użyje sposobów przepisanych prawami, aby uniknąć złego, pochodzącego z długiego osierocenia stolic biskupich. Gdy jakie biskupstwa będą uznane za osierocone przez zrzeczenie się lub śmierć cywilną, rząd przystąpi do mianowania biskupów, którzy dali dowody przychylności systematowi konstytucyynemu, i mają potrzebne przymioty duchowne. Przez wzgląd, że oyczyzna jest od wielu duchownych osób zagrożona, które wyraźnie odkazawszy się przeciw systematowi konstytucyynemu, wszystko czynią, co mogą, aby ducha publicznego obłąkać; rząd powinien dawać surową baczność, aby przeciw tym, bytu naszego politycznego nieprzyjaciołom, podług praw działano." Projekt ten będzie wzięty pod rozwagę.

Na sessyi dnia 25 kommissya zbroyney siły taki projekt wprowadziła: Od dziś dnia znosi się korpus gwardyi bokowey królewskiey. Rząd dopilnuje, aby składający ten korpus, wyjąwszy będących pod sądem kryminalnym, i zostających w koszarach ś. Hieronima, powrócili do mieysca ich urodzenia; da się im na wydatki podróżne, i o wszystkiém tém zdana będzie sprawa rządowi. Wszyscy ci gwardyacy dostawać będą dotychczasową płacę swoję, póki nie będą umieszczeni. Oświadczają stany, iż zniesienie tego korpusu nie czyni naymnieyszego zakału dobrey sławie osobistey członków jego, i że rząd może ich w tychże samych stopniach użyć, wyjąwszy wplątanych do sprawy niesądzoney jeszcze. Zważywszy, że godność narodowa wymaga, żeby gwardya konna królewska była, minister woyny poda niezwłócznie uwagi swoje, czyli projekt wystawienia zbroyney siły, przeznaczoney do uzupełnienia naszego systematu woyskowego." Po długiém rozprawianiu, przyjęto wszystkie te artykuły. Kommissya skarbowa zdała na teyże sessyi sprawę o powszechnym planie skarbowym, podzielonym na dwa wielkie działy, zawierające część podatkową, część administracyyną, podatki stałe i niestałe. Podatki stałe z dóbr nieruchomych przyniość mają 150 milionów realów (*real w assygnatach znaczy 12 gr. polskich*); podatki niestałe, 541,600,000 realów; ogółem, 691,600,000 realów. Hrabia Toreno żądał, aby oddać hołd talentom Pana Joachima Uriarte, który się naywięcey do tey pracy kommissyi przyłożył. Nakazały stany ten plan wydrukować.

Na sessyi dnia 26 żwawe było rozprawianie nad drugim artykułem projektu znoszącego prawa lenne, który (*a nie cały projekt, jak mylnie jedna z gazet niemieckich doniosła*) przyjęto 85 głosów przeciwko 67. Artykuł tego brzmienie. „Wszyscy właściciele praw lennych mają złożyć pierwiastkowe ich dowody na piśmie." Czytano potém rozmaite petycye, które do właściwych kommissyy odesłano. O godzinie 8mey wieczorem była nadzwyczayna sessya dla uzupełnienia wyboru kandydatów na radców stanu, których król będzie jeszcze mianował.

Od granic Hiszpańskich, dnia 27 kwietnia. Prefekt w *Biskai* zalecił mieszkańcom dawać baczność na tych wszystkich, którzy twierdzą, iż konstytucya zmierza do obalenia wiary.

Inżynierowie hiszpańscy mają rozpoznać 18 mieysc, służących do przeyścia gór Pireneów, i i przyprowadzić je do obronnego stanu.

89 zbiegłych piemontczyków przybyło do *Barcellony.*

Niderlandy.

(*z Korr. warsz.*) Druga izba stanów powszechnych odrzuciła większą połowę artykułów wniesionego nowego kodexu cywilnego; poczém Król oświadczył, iż pragnie, aby mu ta izba objawiła swe zdanie w tey mierze.

Podany stanom pod rozwagę obrachunek dochodu i wydatkow publicznych wynosi: co do przychodu 59,882,372, a co do wydatków 59,875,652 zł. holenderskich.

Przebywający w Bruxelli P. Dirat, krewny Xięcia Rovigo (jenerała Savary), podał do gazet naszych wiadomość, że ten Xiążę miał dnia 7 kwietnia wysłuchanie u Króla francuzkiego w Paryżu, po którém do majętności swojey Ramville wyjechał. Król ten chciał dowiedzieć się od niego, którzy z otaczających go teraz byli szpiegami Napoleona Bonapartego. Zaspokojony Król w tey mierze od tego, który długo kierował pod Napoleonem policyą we Francyi i w znaczey części Europy, wynurzył mu ukontentowanie. Wysłuchanie to nabawiło pewną liczbę osób wyższey klassy wielkiey niespokoyności.

Turcya.

(*z Gaz. Zusch.*) Powstanie Greków uważane było za zwyczayne w kraju takim, gdzie przywódzcy otwarty kray niszczą, kilkanaście wsi spalą, a potém pokonani bywają przez jakiego Baszę, który odsyła kilkaset głów buntowniczych do *Konstantynopola*, aby, dla zaszczytu ultra-szanownego systematu otomańskiego, zdobiły wierzchołki bram seraju. Ale tego razu stała się rzecz ważnieyszą. rucznik umarli z teyże przyczyny.

Porta jest mocno przerażoną. Zwołano nadzwyczayny dywan, na którym się wszyscy magnaci państwa znaydować musieli; wysłano gońców na wszystkie strony do baszów prowincyy europeyskich i azyatyckich, zalecając im, jak nayśpiesznieysze zbieranie woyska. W pierwszym przestrachu zdawało się im już widzieć, połączone woyska *Ali-Baszy* i *Ypsylantego*, wkraczające do środka *Rumelii* i stojące przed bramami *Konstantynopola*. Wysoka Porta jest tak osłabiona, że nie może wysłać dostateczney siły zbroyney na poskromienie prowincyy, które powstały; z drugiey znowu strony grekom, chociażby nawet dosyć mieli siły do przeyścia granic *Tessalii* i założenia główney kwatery w *Adryanopolu*, trudnoby było daley się ztamtąd posunąć. Turcy bowiem, mają jeszcze przed murami swey stolicy taką pozycyą, która w mocy swey sławnym liniiom lisbońskim w niczem nie ustępuje, a odważnym żołnierzem broniona, jest prawie niepodobna do wzięcia. W ostatnim nawet razie, gdyby grecy *Konstantynopol* opanowali, i tak się bez znaczney zewnętrzney pomocy utrzymać nie zdołają. Wnetby znowu otomani wpadli do Europy, a możeby wstrząśnienie to stało się strasżliwszem, jak kiedykolwiek, jeśliby się fanatyczne woyska, z długoletniego letargu ocucone, i przez chwilowe klęski do jedności przywiedzione, z nowym zapałem i zawziętością zebrały się pod chorągiew *Mahometa*. Jeśliby do tego przyszło, niełatwoby nowo ocucony fanatyzm chciał się zatrzymać w teraźnieyszych granicach Turcyi.

Multany i Wołoszczyzna.

(*z gaz. Korr.*) *Od granic Multan dnia 9 maja.* Listy z Bukarestu dnia 29go zeszłego miesiąca zapewniają, że Teodor Sludzier Władimiresko umacnia tameczną stolicę, a Ypsylanty Tirgowiste znaczne miasto na Wołoszczyźnie, i że je chcą bronić. Tymczasem Teodor kazał przyjąć w Bukareście ze wszystkiemi oznakami honorowemi pełnomocnika Kallimachiego, mianowanego niedawno Xięciem Wołoszczyzny, i podać mu oświadczenie, iż zaniecha zaraz swojego przedsięwzięcia, skoro istniejące dotąd nadużycia, a bardzo kray ten uciskające, będą zniesione. Oświadczenie to zawiera 48 punktów, wymagających zaradzenia. Wspomniony pełnomocnik odpowiedział Sludzierowi, że względem tego wszystkiego uczyni przełożenie Xięciu Panu swoiemu. Sludzier ma 7 dział; z tych trzy są szwedzkie większego kalibru, reszta zaś trzyfuntowe.

Dnia 27go zeszłego miesiąca podług wyżey wspomnionych wiadomości z Bukarestu, wkroczyli Turcy w kilku mieyscach do Wołoszczyzny. W Oblestie napadli na 30 arnautów Ypsylantego, z których 27 wycięli. W jednym obwodzie Wołoszczyzny opierali się włościanie postępowi tureckiemu. Turcy położyli kilku włościan trupem, i wyruszyli daley, nie ścigając rozproszonych włościan. Turcy ciągną w znaczney sile ku Bukarestowi, gdzie wszyscy są bojaznią przejęci. Metropolita w Bukareście z pozostałymi znacznieyszymi bojarami, nie sądząc rzeczą bezpieczną oczekiwać przybycia Turków, opuścił miasto; atoli Sludzier posłał za nim w pogoń swoich ludzi, i kazał go zwrócić.

Dnia 13. Dnia 8go bieżącego miesiąca Isprawnik w Folticzenie w Multanach odebrał od Isprawnika z Roman przez gońca wiadomość, że do Bakyu nadciągnął znaczny oddział woyska tureckiego, którego tegoż samego dnia spodziewano się w Roman. Wiadomość ta tak mocno przeraziła strachem mieszkańców obwodów Roman, Pietra i Folticzenie, że większa ich część opuściła mieszkania, i szuka schronienia; wszakże wiadomość ta okazała się fałszywą. Równie Multani nie dowierzają pochlebney odezwie wydaney przez Sararskiera w Ibrailowie, w którey zapewnia, że wszyscy spokoyni mieszkańcy doznają bezpieczeństwa życia, majątku, i że do Multan nie nadeydzie siła zbroyna, zostawując przywrócenie spokoyności rządowi multańskiemu; nakoniec, wzywa mieszkańców poblizkich włości Ibrailowa, aby uczęszczali na jarmarki tameczne, i zaręcza im, że żywność dostawiona na przedaż płacona będzie gotowizną.

Listy z Jass pod dniem 11tym bieżącego miesiąca zawierają wiadomość z Galaczu, podług którey przybywają tam codziennie Grecy w wielkiey liczbie. Woysko greckie wynosi już 30,000. Dnia 4go i 5 maja zawinęły tam dwa okręty, które przywiozły 40 dział, 2000 karabinów, tyleż pałaszów z znaczną ilością zapasów wojennych. Te same wiadomości zwiastują, że Ali Basza Janiny pobił wysłane przeciw niemu woysko tureckie, i z znaczną siłą ciągnie przeciw Tessalonice.

Z magnatów multańskich pozostał tylko metropolita, Hatman Aga (dyrektor policyi) i Wornik de Aproz (Wielki sędzia), którzy sterem rządu kierunią. Reszta uszła częścią do Rossyi, częścią do Bukowiny.

Wyspa Hayti.

(*z Korr. warsz.*) Wyszła u nas ustawa prezesa rzeczypospolitey Boyer, zabraniająca dowozu wszelkich mocnych trunków. *Trucizna ta,* (*słowa są ustawy*) *równa ludzi z bydlętami, kładzie w ich usta hańbiące słowa, prowadzi do morderstw, nienawidzenia rządu, i do woyny domowey. Opiły człowiek niebezpiecznieyszy jest od zwierza dzikiego. Smiechu godną jest rzeczą, karać aptekarzów za niezamykanie opijum, gdy pozwoleniem rządu uprzywilejowane są szynki. Dawnieysza prawodawcza władza nasza nie wiedziała, co przy zebraniu się pospólstwa dokazuje gorzałka i spiritus. Religia i konstytucya, powinności obywatelskie, domowa szczęśliwość, niewinność i cnota, wszystko to staje się pośmiewiskiem u towarzystw trunkiem zagranych. Mniemanie, jakoby mocne trunki utrzymywały życie prostego ludu, jest płonne, i łatwe do zbicia przykładami milionów ludzi, którzy przy naylepszem zdrowiu poźney doczekali się starości, nie znając nawet ani imienia gorzałki.*

Wyspa Ś. Heleny.

Ostatnie wiadomości z wyspy ś. Heleny dochodzą do dnia 8 marca. Napoleon Bonaparte nie mieszkał jeszcze w nowym domu. Zdrowie jego nadwątlone, i ma wodną puchlinę, która wnosić każe, iż niedługo pożyje.

Wiadomości rozmaite.

(*z gaz. Zusch.*) Aby upowszechnić we Francyi czytanie *Henryady* Woltera, Pan *Pradel* przedsięwziął uskutecznić nowe jey wydanie we 12ce, które przez wsparcie rządowe ma bardzo mało kosztować. Drukować się jey będzie 50,000 exemplarzy.

W *Tulonie* osada przybyłego tam z *Nantes* okrętu, *les deux Freres*, została otrutą, a to przez użycie pokarmów, które w niepobielanem naczyniu miedzianém sporządzone były. Kapitan i poru-

(1)

Oryentalista Pan *Hammer*, w *Wiedniu*, otrzymał od Szacha perskiego ordery *Słońca i Lwa*.

Utrzymywano w *Londynie*, że Porta pojednała się z *Ali Baszą*, i przystała na wszystkie żądania Serwianów, dla obrócenia całey swey siły przeciw grekom. Ale kiedy ci już będą poskromieni?....

Osada obu okrętów, *Hecla* i *Furry*, które płyną do bieguna północnego, składa się ze 161 okrętów, i użyto wszystkich środków, dla ochronienia nieustraszonych żeglarzy od zimna; między innemi, wnętrze okrętu wyłożone jest drzewem korkowem, a za pomocą rur można wprowadzić ciepło do dolnego pokładu. Żywności okręty te wzięły na trzy lata. Powiadają, że w przyszłym roku popłynie okręt jeden na ciasninę Beryngą, aby wyżey pomienionym okrętom, jeśli się im uda przeyść aż na morze spokoyne, zawieść żywności i innych rzeczy potrzebnych.

W *Sulza*, w Turyngii, zawiązała się blizko od dwóch lat, pod kierunkiem pewnego lekarza, imieniem *de Valenti*, sekta pietystów, którey członkowie odbywają często zgromadzenia, czytają na nich i tłumaczą xięgi jakieś mistyczne, i inne ćwiczenia religiyne odbywają. Lekarz *Valenti* usiłuje ze swoim pomocnikiem, młodym cyruliczkiem, imieniem *Penzel*, rozszerzać, ile możności, swoje, na pozor fanatyczne, widoki religiyne, i powiększyć liczbę swoich stronników.

Pani *Catalani* daje teraz w Niemczech koncerta; za cenę biletu złotych 4.

Jenerał *Morillo* zaledwo przybył do Madrytu, a już jest naczelnikiem niewzmiankowanego dotąd towarzystwa, które pod nazwaniem *Communeros*, wszystkie inne partye niepokojem nabawia. Towarzystwo to ma bydź bardzo dawne, ale zostawało dotąd w nieczynności. Cel jego dotąd niewiadomy.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 17. maja: rubel srebrny, 3 ruble kopiejek 88, czerwony złoty nowy rubli 11 kopiejek 64, stary rubli 11 kopiejek 45, imperyał rubli 37. kop. 70.

Wolno Drukować F. N. Golański Cz. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Obserwacye meteorologiczne.	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmia. w powie
	dn. 18 średnia.	27 cal. 11,73 lin.	+ 8,42 stopn	Północny	Pochmurno
	dn. 19 średnia.	27 — 11,5 —	+ 9,25 —	Północno Zachodni	Pogoda
	dn. 20 godz. 5	28 — 0,3 —	+ 5,5	Północno Zachodni	Pogoda

Oświadczenie.

1. Excerpt oświadczenio z protokułu potocznego Ziem. Ptu Wileń. w dacie niżey wyrażającey się zapisanego et eorundem pod pieczęcią Ziem. tegoż Ptu jest wydan.

Roku 1821 miesiąca maja 14 dnia. Przed aktami Ziem. Ptu Wileń. stawiający osobiście W. JX. Dominik Załęski prokurator spraw XX. Dominikanów prowincyi Lit. oświadczenie wpisać do protokułu podał następnie pisane. Niżey podpisany zanoszę oświadczenie z następnego powodu. Przysłany został żał. deltrowi od klasztoru nieświzkiego XX. Dominikanów oblig wydany przez JWW. Jana i Teofilę z Xiążąt Radziwiłłow Rozwadowskich rotm. na summę zdiętą od JO. Xcia Wojewody trockiego Radziwiłły w roku 1805 na kontraktach nowogródzkich w złocie czer. zł. 1,300 i srebrną monetą zł. 6,000 z ewikcyą na całym majątku Teofili z Xiążąt Radziwiłłow Rozwadowskiey, oraz do tego zapisu obligacyynego dołączono jescze w roku 1814 na kontraktach nowogródzkich zł pol. 3,000, a w ogóle za takowym obligiem służącym XX. Dominikanom nieświzkim wypada należności kapitalney od JWW. Rozwadowskich zł. pol. 35,000 żałcy dellator mając przy sobie takowy oblig w pliku mieszczącym dekret exdywizyi Lipmanowiczow w roku 1816 oktobra 6 dnia nastały ze świadectwem o niewypłaceniu summ tymże dekretem sądzonych i dalszemi annexami do tego interessu posługującemi, nieszczęśliwym przypadkiem w Mieście Wilnie plik cały i razem w nim oblig pomieniony JWW. Rozwadowskich zgubił. Żeby zatem z tego przypadkowego wydarzenia klasztor nieświzki XX. Dominikanow nie miał jakiego zamitrężenia załcy delator w aktach publicznych zatracenie obligu opowiadając, razem upraszam każdego, ktoby mógł zgubiony niedawnemi czasy w Mieście Wilnie plik z papierami, a szczególnie oblig wyrażony XX. Dominikanom nieswiskim posługujący znaleść, ony raczył odnieść lub odesłać do mnie niżey podpisanego a mieszkającego w Wilnie w klasztorze XX. Dominikanow; za jakową uczynność wdzięczność i przyzwoitą odbierze nadgrodę. W jakim celu dla powszechney wiadomości żał. del. oświadczenie ninieysze własną podpisawszy ręką, one do Gazety Kur. Lit. podać postanowił. U tego oświadczenia podpis w protokule następny. Xiądz Dominik Załęski Prokurator zakonu kaznodzieyskiego prowincyi Lit.

Zgodziłem Jan Zienkowicz Wileń. Ziemski Regent.

Roku 1821 mca maja 14 dnia. Takowe oświadczenie może Redakcya do gazet Kur. Lit. umieścić poświadczam Michał Sawicki prezydent Ziem. Ptu Wileń.

Wezwanie sukcessorów.

3 Za dekretem remissyinym Sądu Gł. Lit. Wileń. 2go Depart. w powiat. Sądzie Ziem. Wileń. odchodziła sprawa między WJPanem Franciszkiem Rewkowskim b. Deputatem wywodowym Ptu Oszm. a jego potomstwem po zeszłey matce oddziału majątku żądającym, oraz tak z kredytorami i pretensorami jako też debitorami pomienionego W. Franciszka Rewkowskiego i dalszemi połączenie z tąż sprawą mającemi stronami, w którey przez dekret akcessoryiny roku 1819 9bra 19 dnia ustanowiony, na wszystkich stronach wzajemna dokumentow komportacya, niektórych części majątku pod sekwestrem skarbowym niezostających administracya, ogulnego majątku inwentacya, a dobr ziemskich przez naznaczonych geometrow wymiar, między possessorami tradycyinemi i dalszemi właściwe akta, zostały przeznaczone, z rozwiązaniem wszelkich wnoszonych sporów pierwszemu stopniowi właściwych i z zamierzeniem terminu do oczewistego teyże sprawy rozpoznania. Gdy takowy naznaczony ominął termin po przywołaniu z kolei aktoratu początek tey sprawie dającego, do kontynuacyi oneyże sprawy, Sąd Ziem. Ptu Wileń. przez wyrok dnia 13 maja 1821 roku pod oświadczoną tylko od stron pięciu stannością ogłoszony, zaznaczył termin na kontynuowanie tey sprawy dzień 25 teraźn. mca maja, żeby więc wszystkich interesowanych stron doszła wiadomość, i żeby też strony pod utratą rzeczy na zamierzony termin do Sądu ze wszelką gotowością stawały; w tym zamiarze ninieysza trzykrotna do gazet Kuryera Litewskiego podaje się awizacya.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 60.

Wilno dnia 20 maja 1821 roku v. s.

Doniesienie Teatralne.

W następującą Niedzielę to jest dnia 22 maja 1821 roku, przez kompanią aktorów Polskich dana będzie reprezentacya wcale nowey wielkiey czarodzieyskiey komiczney Opery we 3ch aktach, ze stosowną garderobą, dekoracyami, transparentowemi, i licznemi czarodzieyskiemi zmianami we 3ch częściach, pod tytułem:

DWANAŚCIE SPIĄCYCH DZIEWIC.

Opera ta nierównie więcey jak Rusałka wystawy świetney i mnogich kosztow wymaga, których dla upiększenia tey opery bynaymniey nieżałowałem.

G. Kamiński Dyr. T. Pol.

Sądy Exdywizorskie.

1. Roku 1821 mca maja 3 dnia skutkiem
remissy Sądu Ziemskiego Wilkomir. w bieżącym
dopiero roku dnia 22 nastałey taxę Exdywi-
zyą wszelkiego funduszu po zeszłych Otonie Fry-
deryku i Karolinie z Roppow Hertykach chorą-
żych woysk polskich pozostałego determinującey,
na spełnienie takowego dzieła przeznaczony
Sąd Exdywizorski w komplecie do folwarku
Rudańc zjechawszy po załatwieniu pierwiastko-
wych stopni a między innemi po nakazaniu kom-
portacyi na wszystkich ogólnie stronach przez po-
zew edyktalny z instancyi sukcessorek przy Gaze-
tach Kuryera Litewskiego umieścić się powinny
pocią gnąć mających na czteroniedzielną persys-
tencyą od dnia 15 junii Sądy swe dla dogodności
stron do miasta powiatowego Wilkomierza przeno-
sząc termin do powtórnego zebrania się na oczewi-
stą rozprawę w dniu 20 7bra idącego dopiero ro-
ku zakreślił, w jakowym czasie ażeby kredytoro-
wie i pretensorowie pod utratą rzeczy, a debito-
rowie pod obawą wskazania in contumatiam po-
szukiwanych na nich summ jawili się niemniey aby
o takowym przeznaczeniu niewiadomością nie osła-
niali się przez trzykrotną przy Gazetach Kurye-
ra Litewskiego umieścić się powinną awizacyą
zawiadomić postanowił.

Leopold Komorowski Ziem. Wilkom. i Exdy-
wizorski Sędzia. Konstanty z Wolda Mejer
Ziem. Wilkom. Sędzia Exdywizor. Leopold Woy-
szwiłło Sędzia Gr. Wilkom Exdywiz.

Regent Michał Grądzki.

Pozew.

1 Wedle Ukazu Jego Imperatorskiey Mości Samowładnącego całą Rossyą. etc. etc. etc.

Pozew Edyktalny przed Sąd Taxatorsko-Ex-
dywizorski na fundusz zeszłego Hertyka Chor.
woysk. pol. za remissą Sądu Ziem. Wilkom w r.
1820 mca febr. 24 d. ferowaną przeznaczony s po-
wództwa Ur. Karoliny i Maryanny Hertykówien Cho-
rążanek woysk pol. w assystencyi opieki, Ur. Je-
rzemu Francuzewiczowi Sędziemu b. Ziem. Wił.
przez racyą opisaney ewikcyi na Owilach na bez-
pieczeństwo summy na Rudańcach opartey, Sta-
nisławowi Wiwulskiemu nowonabywcy Rudani i
Milińcow od obżał. Jerzego Francuzewicza, a Ka-
zimierzowi i samey Dąmbrowskim Horodnią, takoż
nabywcom aktorstwa Milanc od obżał. Wiwul-
skiego, Leopoldowi Frankowskiemu zastawnemu
possesorowi Milunc, Starozak. Kałmanowi Hirszo-
wiczowi, i Ur. Jakubowi i samey żonie Tołoczkom
tradycyinym possesorom Rudańcow i Milgiedziow;
oddzielnie Starozakonnemu Kałmanowi Hirszo-
wiczowi ze stopnia Siemiona Charytonowa, Staro-
zakonnego Josiela Abramowicza i Leyby Josielowi-
cza, sukcessorów Tomasza Brzezińskiego, Macieio-
wi Stnużanowi Kozubowskiemu, Gotlibowi
Gruzinowi. Stanisławowi Sargiewiczowi; Star. Jo-
sielowi Magniskiemu, Józefowi Zakrzewskiemu, Je-
rzemu Felkierzambowi i jego sukcessorom, Star.
Wulfowi Jeykowiczowi, Josielowi Lewinowiczowi,
Ur. Macieiowi Pacowiczowi, Gasprowi Platerowi,
Star. Giezobroch, Janowi Romanowskiemu, Ma-
ciejowi Gottowtowi, Star. Danielowi Abrahamo-
wiczowi, Rabinowi Tauroginskiemu Mowszy Da-
widowiczowi, sukcessorom zeszłego Pałaszewskiego
a mianowicie Robertowi Orzeszkowskiemu, suk-
cessorom zeszłego Andrzeia Sztadena, Michałowi
Pozniakowi, Alexandrowi Arcimowiczowi, Józefo-
wi Freytakowi, Kazimierzowi Sztundetowi, Bo-
gamille primi voti Zarankowey, et post Turowey
matce Maryannie, Zarankownie corce z dokładem
opieki, Wiktoremu Wareckiemu, Józefowi i Regi-
nie Sztadenom sukcessorow zeszłego Giedyona Tu-
ra, Justynowi i Jerzemu Podbereskim Połkom Brasł.
Ignacemu Rudomnie, Kazimierzowi Skinderowi, An-
drzejowi i Zofii Butlerom b. Sędziom Grodz. suk-
cessorom zeszłego Łanskiego, Wincentemu Butle-
rowi Sędziemu Gran. Wilkom, nabywcy folwarku
Kwinciszek debitorom, Józefowi Malickiemu b.
assesorowi Sądu niż. Ziem. Wił. Józefowi Janowi
Jakubowi braciom, Judycie Katarzynie Maryan-
nie i Annie Siostrom Hertykom pułkow. i puł-
kown. woysk pol. pretensorom, oraz dalszym
wszelkiego tytułu wierzycielom i zawiniającym
do massy, a przez komportacyą dowodow wyka-
zać się mogącym i w tym celu Ur. sukcessorom
zeszłego Stanisława Niewiarowskiego, utrzymują-
cym u siebie ruchomości, wszystkie naywaźnieysze
zeszłego Hertyka papiery, tudzież Ur. Kajetano-
wi Ganowi Adwokatowi subselliow Troc. dla zło-
żenia papierow do sprawy z róznemi od tegoż Her-
tyka przyporuczonych, przy odwołaniu się do wszel-
kich dowodow pisma na Sądzie zaprodukować się
maiących wynosi się o to. Iż co lubo zeszły Fry-
deryk Hertyk Chor. woysk pol. wszedłszy w zwią-
zek małżeński z zeszłą Karoliną z Roppow Herty-
kową, matką żał, po wzięciu z daru rodzicow zna-
cznego w gotowym groszu i w wyprawie posagu
sposobem reformy summę na Owilach i Rudańcach
od Ur. Platera nabytą w ilości zł. pol 34,022 od-
pisuiąc oney dokumentem w 1790 mca 8bra 22 dat-
towanym, a 1793 apr. 20 dnia w Ziem. Wileń.
przyznanym i w r. 1802 aug. 26 d. do akt ingrosso-
wanym wieczyście na osobę swey żony Karoliny
Hertykowey zrzekł się i przekazał wtenczas, kiedy
jeszcze żadnego długu przez zeszłego Hertyka za-
ciągniętego niebyło; jednakoż w późnieyszym cza-
sie, czy to przez podstep męża zeszłego Hertyka,
czy też przez obróty samychże wierzycieli Fryd-
ryka Hertyka procedujących, Karolina Hertykowa,
gdy dostrzegła swóy fundusz obarczony tradycyami
i zastawami za długi męża, do których w naymniey-
szey części nie należała, i o onych niewiedziała; zmu-
szona była w r. 1809 9bra 22 wynieść po wszy-
stkich, jako na krzywdę iey działaiących, za-
pozew przed Sąd Gł. Lit. Wileń., i niedoczekaw-
szy się skutkow swych żądań, ten świat pożegna-
ła, w stopniu którey żał. delat. w osierociałym sta-
nie pozostałe pod assystencyą opiekunow przez
zwierzchność przeznaczonych czyniąc prawem
przy wykazaniu drogi wierzycielow zeszłego Her-
tyka Chor. do pozyskania swych należnościow (je-
śli się realnie okażą) na dalszych debitach onego,
u osob w górze wymienionych znayduiących się, o
swą własność po matce prawem naturalnym przy-
padaiącą, stosownie do ustaw kraiowych dopomnieć
się mają słusze pobudki, i razem to wykazać: 1mo
że obżał. Wiwulski same Rudance, a obżał. Fran-
kowski i Dąmbrowscy wieś Milunce mimowolnie bez
wypłaty należney, żałcym summy zł. pol. 34,022
zagarnęli, 2do że dopytujący się dziś wierzyciele do
funduszu zeszłego Hertyka nie z gotowey pożycz-
ki naliczają swe należnoście, lecz tylko z nakar-
bu niesłusznie stosujących się pretensyow, jakie,
profitując ze słabości onego zwiększyli znacz-
nie zaocznemi konwikcyami, i że w Roku 1812
zeszły Niewiarowski utrzymując u siebie na
stancyi w Wilnie w domie Szadurskich zeszłego

Hertyka onego znaczne pieniądze, papiery, a szczególnie obligi Szweykowskich i Bukszy zagrabiwszy niewolnie dotąd utrzymuie i w tym zamiarze po uzyskaniu remissy na Sąd Exdywizorski dla jednoczasowey ze wszystkimi rozprawy przychodzą z prosbą, o zatwierdzeniu dowodow tak własności zeszłey Karoliny Hertykowey, jako też fundusz zeszłego Frydryka Hertyka probujących; po czym summy zł. 34,022 na Rudancach i Miluncach opartey, jako wprost do matki procedujących należną, dla zał. delat. decydowania i opłaty oney obzał. Francuzewiczowi i nowonabywcy Wiwulskiemu, jako aktorom i dziedzicom majątkow ewikcyi uległych w naykrotszym terminie nakazania, wierzycieli zaś zeszłego Frydryka Hertyka, tylko realnych na dalszych debitach w gorze wyrazonych, i przez komportacyą wyjaśnić się mogących polokowania, dla załatwienia i skoncentrowania tak massy funduszu debitora, jako też zaciągnionych przez niego długow, komportacyi na wszystkich a wszystkich stronach wszelkich tranzaktow, kwitow, listow, obligow rachunkow, rewersow, oddzielnie na sukcessorach zeszłego Stanisława Niewiarowskiego wszelkich ruchomości, pieniędzy i obligow od Szweykowskich i Bukszy na czer. zł. gorą 2 000 zeszłemu Chor. Hertykowi wydanych a niewolnie w r. 1812 przez Niewiarowskiego zabranych i na obż. Kajetanie Ganie Adwokacie Troc. wszelkich papierow do sprawy przyporuczonych, oraz aktow inkwizycyi kalkullacyi i we ylykacyi z tradycyynemi possesorami i z kim z rodzaju sprawy wypadać będzie przeznaczenia. Fundusz zeszłego Hertyka, wyłączywszy własność samey zaszłey Hertykowey, w administracyą osobie nieinteressowaney i odpowiedź mającey, lub zał. del. w assystencyi opiekunow jako osiadłych przyporuczenie, zał. delat. do czasu oczewistey i skonczenia sprawy sustentacyi z dochodow administracyi przeznaczenia, i w dalszych punktach przepisy remmissyinego dekretu załatwienie, expensow prawnych na winnych sądzenia oraz tego wszystkiego, co czasu sprawy proszonym i dowodzonym będzie, z wolną poprawą załoby.

Roku 182 mca maja 2 d. woźny niżey własną ręką podpisany świadczę, iż kopie takowego pozwu zgodne z autentykiem w sprawie WWJPPanien Karoliny i Maryanny Hertykowien Chor. woysk pol. w assystencyi opiekunow przed Sąd Taxatorsko Exdywizorski w folwarku Rudancach w pierwszym ninieyszego zjeździe exystujący wynresionego, stawającym i znaydującym się niektórym stronom, a szczególnie WWJPP. Jerzemu Francuzewiczowi Sędziemu b. Ziem. Wiłk., Stanisławowi Wiwulskiemu, Leopoldowi Frankowskiemu, Kazimierzowi i samey żonie Dąmbrowskim, tudzież Star. Kałmanowi Hirszowiczowi oczewisto w ręce podałem, a dalszym zaś wedle prawa do drzwi izby Sądowey w Rudancach przybiłem, i o terminie stawania przed Sądem Exdywizorskim tak w ninieyszym zjeździe jakoteż w następnym, do oczewistey rozprawy w mieście Wiłkomierzu sądzić się mającym oznaymiłem, i edyktalnie do gazety Kur. Lit. podać postanowiłem.

Adam Meysztowicz Woźny Ptu Wiłkomier.

Roku 1821 maja 2 dnia woźny wyżey na podpisie wyrażony nayduiąc się obecnie takowy pozew urzędownie zeznał. Leopold Komorowski Sędzia Ziem. Ptu Wiłkom. Exdywizor.

Roku 1821 mca maja 3 dnia takowy pozew że do gazet Kur. Lit. podanym i drukowanym bydź może świadczę Leopold Komorowski Ziemski Wiłkomierski i Exdywizorski Sędzia.

Wezwanie kredytorow i debitorow.

3 W Sądzie Ziem. Ptu Wileń. dnia 28 przeszłego mca apryla 1821 roku z powodztwa kredytorow zeszłego WJP Ignacego Piaseckiego Chor. b. woysk pol. sukcessorami onego WWJPP. Józefą z Iwickich matką, Kazimierzem, synem, Pauliną Maryą i Emilią corkami Piaseckiemi odeszła sprawa, w którey wedle zgodnego stron żądania przeznaczonym został Sąd taxy i exdywizyi; rodzajowi więc sprawy konkursowey właściwe dellacye, kopii z spraw komportacyi dokumentow na kredytorach i debitorach, oraz sukcessorach wespoł z majątkiem ruchomym na regestrze od daty dekretu za niedziel sześć do kancellaryi aktowey Ziem. Ptu Wileń. spełnić się powinney, niemniey adcytacyi debitorow, Sąd uznał, inwentacyą kamienicy pod N. 68 w mieście Wilnie położoney ewikcyi ulegley przeznaczył, administratora (salvo calculo do oczewistey rozprawy) postanowił i dalsze stopniowi pierwszemu przyzwoite ogłosił wyroki, żeby zatym kredytorow i debitorow zeszłego Ignacego Piaseckiego o podniesionym konkursie doszła wiadomość. przeto iżby wierzyciele sub amissione causae do oczewistey rozprawy stawili i łączyli się a z debitorami że etiam w niestanności onych oczewisty nastąpi wyrok, ciż debitorowie uwiadomionemi zostały, ninieysza trzykrotna do gazet Kur Lit. podaje się awizacya.

U w i a d o m i e n i e.

2. W guberni wileńskiey w powiecie brasławskim w majątku JW. Marszałka Wawrzeckiego, o trzy wiorsty od miasta powiatowego Widz położonym, rozpoczęły się kompisle wód mineralnych, siarczystych; przy których ja niżey podpisany będąc restauratorem traktyeru, starać się będę ze strony mojey wszelkiey dołożyć usilności w zrobieniu usługi, każdemu dorzeczonych kompiełow przybywającemu, w dostarczeniu podług żądania stołu, trunkow, i cokolwiek do potrzeb, i wygod stosować się może, za cenę przyzwoitą i umiarkowaną. Dat roku 1821 mca maja 6 dnia.

Antoni Susienowski Kuchmistrz.

Z b i e g.

2. Z majątku Zatrocze zwanego w ptcie Trockim w parafii Nowo Trockiey położenego, obywatela Józefa Odyńca, w dniu 13 maja do Wilna przyjechawszy zbiegł furman na imie Jan Jurewicz mający lat 25. Urody mierney, twarzy białawey okrągławey, włosy na głowie nizko strzyżone rudie, oczu czarniawych, wziął z sobą odzienie, płascz szuraczkowy sukienny, kamizelka sukienna ponsowa nowa, kurtka sukienna czarna, chustka na szyi perkalowa granatowa w muszki białe, kołnierzyk biały płótna szwabskiego, raytuzy białego płótna kużelnego, buty nowe przyszewne, iest ten człek poddany skazkowy folwarku Zatrocza; postrzeżony przez kogo odbierze za to przyzwoitą nagrodę za doniesieniem w Policyą Wileńską albo do Sądu Niższego Ziem. Wileń. lub Troc. powiatu.

Nowa pensya męzka.

2 W Gubernii Grodzieńskiey, powiecie nowogródzkim, w miasteczku dziedzicznym JW. Jana Sliźnia b. Chorążego powiatu Nowogródzkiego Wolna zwanym; za wiedzą i dozwoleniem Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu, założony jest pensyon dla płci męzkiey przez X. Jana Dąbrowskiego kannonika kollegiaty Brzeskiey, Plebana Zadwieyskiego. Daią się w tym perssyonie wszystkie nauki na szkoły powiatowe od Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu przepisane: przytym języki, łaciński, francuzki, niemiecki, rossyyski, polski, kaligrafia czyli sztuka pisania, rysunki ręczne, topograficzne i architektury początkowey z rozmiarem. Ktoby chciał mieć dokładną tego pensyonu wiadomość znaydzie ją na mieyscu zakładu. Trudność w wychowaniu pierwiastkowym młodzieży w tych okolicach, jest mi powodem do tey posługi dla obywateli.

Wyjeżdżają za granicę.

1 Do Królestwa Pruskiego Wileński obywatel szlachcic Józef Zaremba z służącym Alexandrem Czebotarowem na miesięcy dwa.

1 Do Austryi obywatel Grodzieńskiey Gubernii i tegoż powiatu Antoni Sarosiek z furmanem na r. 1.

---

2 Do Królestwa Polskiego, Austryi, Prus. i Saxonii na miesięcy 21 Wileński obywatel Owsiey Zelikowicz Zalhin za własnymi interesami.